

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова

ЗАТВЕРДЖЕНО
Декан педагогічного факультету
проф. Т.О. Сидоренко
« 3 » *Т.О. Сидоренко* 2023р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«Грантова політика, міжнародні проєкти
і програма розвитку вищої освіти»

Освітньо-професійної програми
галузі знань
спеціальності
освітнього ступеня

«Педагогіка вищої школи
01 Освіта / Педагогіка
01 «Освітні, педагогічні науки»
магістр

Шифр за навчальним планом **ВВ2.04**

Київ 2023

Робоча програма розроблена на підставі програми навчальної дисципліни «Грантова політика, міжнародні проєкти і програма розвитку вищої освіти», затвердженої на засіданні Вченої ради УДУ імені Михайла Драгоманова «27» квітня 2023 року, протокол № 3

Розробники програми:

Лещенко Н.А., кандидат педагогічних наук, ст. викладач кафедри педагогіки педагогічного факультету Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки
«25» серпня 2023 р., протокол №1

Завідувач кафедри проф.. С.А. Кушнірук

I. Опис навчальної дисципліни
Шифр дисципліни ВВ 2.03

Загальні характеристики навчальної дисципліни	Навчальне навантаження з навчальної дисципліни		Методи навчання і форми контролю
<i>Галузь знань</i> 01 Освіта/педагогіка	Кількість кредитів - 3		<i>Методи навчання:</i> лекції, пояснення, розповіді, бесіди, ілюстрування, вправи, демонстрування, навчальні дискусії
<i>Спеціальність</i> 011 Освітні, педагогічні науки	Загальна кількість годин -90		
<i>Освітній ступінь</i> магістр	<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>	
	Лекції:		
	7	5	
Робоча	Семінарські/практичні заняття:		
	7	7	
Рік вивчення освітнього компоненту за навчальним планом II	Лабораторні заняття:		<i>Форми поточного контролю:</i> індивідуальне опитування, фронтальне опитування, проблемно-пошукові завдання, тестування, модульний контроль; самоконтроль
	Самостійна робота:		
Семестр 3			
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: 2 - самостійна робота 11	76	78	<i>Форма підсумкового контролю:</i> залік
	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		
Мова навчання – українська	1/5	1/6,5	

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Грантова політика, міжнародні проекти і програма розвитку вищої освіти» є теоретико – практичні знання про грантрайтинг та особливості входження до міжнародного освітнього-наукового простору.

Міждисциплінарні зв'язки: викладання дисципліни «Грантова політика, міжнародні проекти і програма розвитку вищої освіти» узгоджується із вивченням «Філософії освіти», «Психолого-педагогічних технологій», «Сучасних тенденцій розвитку педагогіки і психології вищої школи», «Зарубіжних освітніх практик ЗВО» та ін.

Мета та завдання навчальної дисципліни.

Метою викладання навчальної дисципліни “Грантова політика, міжнародні проекти і програми розвитку вищої освіти” є формування ключових компетенцій магістрантів щодо отримання грантової підтримки для наукових досліджень та особливостей входження до міжнародного освітньо-наукового простору.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- засвоєння теоретичних основ грантрайтингу;
- формування умінь щодо укладання проектів;
- формування здатності до аналітичного формулювання, презентації та звітності результатів проектно-грантової діяльності;
- ознайомлення із основними освітніми програмами ЄС, Німеччини, Франції, Великобританії та США;
- стимулювання інтересу до розробки досліджень відповідно сучасних запитів міжнародної наукової спільноти та пошуку ресурсів на їх проведення;
- формування готовності до професійної діяльності у сфері вітчизняної та міжнародної науки й освіти.

II. Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	<p>ПРН4. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення результатів освітньої, професійної діяльності, презентації наукових досліджень та інноваційних проектів.</p> <p>ПРН12. Здатність працювати в міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, повага до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці</p>	ЗК 9. Здатність працювати в міжнародному контексті
2.	<p>ПРН2. Використовувати сучасні цифрові, інформаційні технології і ресурси у професійній, інноваційній та дослідницькій діяльності.</p> <p>ПРН4. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення результатів освітньої, професійної діяльності, презентації наукових досліджень та інноваційних проектів.</p>	ФК 1. Здатність проектувати і досліджувати освітні системи
3.	ПРН11. Здійснювати консультативну діяльність у сфері освітніх, педагогічних наук.	ФК 4. Здатність здійснювати експертизу та надавати консультації з питань освітньої політики та інновацій в освіті.
4.	<p>ПРН1. Знати на рівні новітніх досягнень концепції розвитку суспільства, інноваційні підходи у формуванні методології і теорії освітніх/педагогічних наук та дотичного наукового знання</p> <p>ПРН9. Здійснювати пошук необхідної інформації з освітніх/педагогічних наук в друкованих, електронних та інших джерелах, аналізувати, систематизувати її, оцінюючи достовірність та релевантність.</p> <p>ПРН13. Критично оцінювати власну позицію та знання, порівнювати і перевіряти отримані результати. Мати навички ведення інтелектуальних дискусій на засадах діалогу, відкритості й толерантності. Організувати процес навчання і самоосвіти.</p>	ФК 7. Здатність до критичного осмислення проблем у сфері освіти, педагогіки й на межі галузей знань.

III. Тематичний план освітнього компоненту

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС/ 90 годин.

№ з / п	Назви змістових модулів та тем	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна форма навчання)				
		Всього	Лек	Пр	Сем	СРС	Всього	Лек	П р.	Сем	СРС
	Змістовий модуль I. Грантова політика у міжнародному освітньому просторі. Підготовка грантового проекту.	54	4		4	46	54	3		3	48
1.	Тема 1.1. Фонди та гранти: визначення, специфіка, класифікація	21	1		-	20	23	1		-	22
2.	Тема 1.2. Загальні данні про міжнародні грантоутворюючі компанії.	19	1		2	16	18	1		1	16
3.	Тема 1.3. Структура підготовки грантового проекту та шляхи його впровадження.	14	2		2	10	13	1		2	10
	Змістовий модуль II. Міжнародний науково-освітній простір.	36	3		3	30	36	2		4	30
4.	Тема 2.1. Освітні програми країн Європейського Союзу, Великобританії та США.	17	2		3	12	15	1		4	10
5.	Тема 2.2. Наукові програми Німеччини, Франції, Великобританії та США.	19	1		-	18	21	1		-	20
	Всього:	90	7		7	76	90	5		7	78

IV. Зміст навчальної дисципліни

№ п / п	Назва модулів та їх зміст	К-сть годин	
		всього	В т.ч. лекцій
	Змістовий модуль I. Грантова політика у міжнародному освітньому просторі. Підготовка грантового проекту.		
1.	Тема 1.1. Фонди та гранти: визначення, специфіка і класифікація. <i>Зміст теми:</i> Обґрунтування поняття «фонд». Види фондів в Україні. Зарубіжні фонди. Вибір фонду. Сутність поняття «грант» відповідно до чинного законодавства України. Класифікація грантів. Грантодавчі установи. Пошук гранту. Інтернет-ресурси, інститути, наукові центри як інформаційні джерела пошуку грантів. <i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> 2-4, 6-8, 10, 15, 20-24.	21	1
2	Тема 1.2. Загальні данні про міжнародні грантоутворюючі компанії. <i>Зміст теми:</i> Грантова програма для студентів (The Student Grants and Scholarships). Стипендії для молодих науковців, викладачів, дослідницькі гранти вітчизняних та зарубіжних фондів: Міжнародний Вишеградський фонд (The International Visegrad Fund – IVF), програма «Марії Кюрі» сьомої рамкової програми ЄС (Marie Curie International Incoming Fellowship), Європейський науковий фонд (European Science Foundation), Бельгійський національний фонд підтримки наукових досліджень (Belgian National Fund for Scientific Research), Німецька академічна служба обмінів (Deutscher Akademischer Austausch Dients), IREX (Рада міжнародних наукових досліджень та обмінів) тощо. <i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> 2-4, 6-8, 10, 11, 20-24.	19	1

3	<p>Тема 1.3. Структура підготовки грантового проєкту та шляхи його впровадження.</p> <p><i>Зміст теми:</i> Поняття проєкту. Життєвий цикл. Технології розробки та реалізації проєкту (7 START, SMART, SWOT, ICP, діаграма Ганта). Визначення цільової групи проєкту. Матриця роботи із стейхолдерами. Аплікаційна форма та особливості її заповнення. Основні етапи підготовки грантової заявки.</p> <p>Процеси управління вартістю проєкту. Ресурсне планування проєкту. Планування витрат. Класифікація витрат проєкту. Основи визначення оцінки вартості.</p> <p>Процес управління людськими ресурсами. Лідер та менеджер проєктної команди. Функції та основні відмінності у діяльності. «Організаційна культура» проєкту. Формування і розвиток проєктної команди. Характеристика проєктної команди: склад, структура, групові процеси. Підходи до формування команди. Структура системи формування і управління командою проєкту. Стадії розвитку команди. Мотиваційні аспекти діяльності. Конфлікти при виконанні педагогічного проєкту.</p> <p>Управління комунікаціями та інформаційним забезпеченням проєкту. Життя проєкту після завершення.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 1-11, 16, 17, 20-24.</i></p>	14	2
Змістовий модуль II. Міжнародний науково-освітній простір.			
4	<p>Тема 2.1. Освітні програми країн Європейського Союзу, Великобританії та США.</p> <p><i>Зміст теми:</i> Програма ERASMUS+ (мобільність студентів та викладачів у вищій школі; співробітництво для інновацій та обміну кращими практиками, підтримка реформ у сфері вищої освіти). Трансєвропейська програма мобільності для навчання в університетах (TEMPUS) – підтримка модернізації системи вищої освіти. Програма ERASMUS MUNDUS (магістерська та післядипломна підготовка в Європейських університетах), освітні програми ЮНЕСКО. Горизонт Horizont Europe (об'єднання Рамкової програми досліджень та інноваційного розвитку (РІ), Рамкової програми конкурентоспроможності та інновацій (СІР) та Європейського інституту інновацій та технологій (ЕІТ).</p> <p>Освітні програми Великобританії. Вища освіта в університетах Великобританії (British Council). Програма стипендій Чівнінг для післядипломного навчання. Програма університетського коледжу Лондона. Програми навчання Лондонського університету. Стипендії на навчання в Брайтонському університеті. Стипендіальна програма гостинності коледжу Кебриджу. Освітні програми університетів Единбургу, Оксфорд Бруку, Ричмонду.</p> <p>Освітні програми США. Програма стипендій ім. Едмунда С. Маскі (Muskie). Стипендії AIESEC для студентів. Освітні програми університетів Каліфорнії, Дж. Вашингтона, Пенсільванії, Мічигану. Стажування у США в рамках Всеукраїнського конкурсу Програми «Громадські зв'язки».</p> <p>Міжнародні Літні школи, їх сутність, характеристика, класифікація. Пошук літньої школи і подача заявки. Summer Investigative Reporting Course 2023. Transparency International School on Integrity – щорічна школа боротьби з корупцією для майбутніх лідерів. The Climate-KIC Journey</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 3, 4, 6, 7, 10, 11, 13, 14, 17, 22, 24.</i></p>	17	2
5	<p>Тема 2.2. Наукові програми Німеччини, Франції, Великобританії та США.</p> <p><i>Зміст теми:</i> Програми Федерального міністерства освіти та наукових досліджень Німеччини. Програма королівського товариства Великобританії. Асоціація «Франція-Україна» - інновації і трансфер. Національний центр наукових досліджень Франції. Фонд Спенсера (США). Фонд Бредлі (США).</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 3, 6, 7, 10, 11, 13, 22, 24.</i></p>	19	1

4.1. Плани семінарських занять

		денна	заочна
1	<p>Тема. Загальні данні про міжнародні грантоутворюючі компанії.</p> <p>1. Програма «Марії Кюрі» сьомої рамкової програми ЄС (Marie Curie International Incoming Fellowship). 2. Бельгійський національний фонд підтримки наукових досліджень (Belgian National Fund for Scientific Research). 3. Німецька академічна служба обмінів (Deutscher Akademischer Austausch Dienst). 4. REX (Рада міжнародних наукових досліджень та обмінів). <i>Рекомендовані інформаційні джерела: 2-4, 6-8, 10, 11, 20-24.</i></p>	2	1

		денна	заочна
2	Тема. Управління людськими ресурсами в проекті. 1. Охарактеризуйте сутність проектної команди: склад, структура, групові процеси. Лідер та менеджер. 2. Типи управлінських команд проекту. Стадії розвитку команди проекту. 3. Підходи до формування команди проекту. <i>Рекомендовані інформаційні джерела: 1,3,7-10, 22, 23.</i>	2	2
3.	Тема. Освітні програми Великобританії. Вища освіта в університетах Великобританії (British Council). 1. Програма стипендій Чівнінг для післядипломного навчання. 2. Програма університетського коледжу Лондона. 3. Програми навчання Лондонського університету. 4. Стипендії на навчання в Брайтонському університеті. 5. Стипендіальна програма гостинності коледжу Кебриджу. 6. Освітні програми університетів Единбургу, Оксфорд Бруку, Ричмонду. <i>Рекомендовані інформаційні джерела: 4, 13, 14, інформаційні ресурси.</i>	3	4
4.	Тема. Освітні програми США. 1. Програма стипендій ім. Едмунда С. Маскі (Muskie). 2. Стипендії AIESEC для студентів. 3. Освітні програми університетів Каліфорнії, Дж. Вашингтона, Пенсільванії, Мічигану. 4. Стажування у США в рамках Всеукраїнського конкурсу Програми «Громадські зв'язки». <i>Рекомендовані інформаційні джерела: 2,6,7,19, інформаційні ресурси.</i>		

4.2. Організація самостійної роботи студентів.

з/п	Завдання	Форма контролю	Кількість годин	
			денна	заочна
1.	Освітні програми ЮНЕСКО, їх мета, характеристика.	Усне повідомлення	3	3
2.	Міжнародні освітні стипендіальні програми, їх класифікація.	Усне повідомлення	4	4
3.	Програма наукових досліджень та навчання «Євратом», її сутність, мета, характеристика.	Усне повідомлення	4	4
4.	Міжнародний фонд «Відродження», характеристика його діяльності	Усне повідомлення	4	4
5.	Проаналізуйте та визначте найбільш прийнятні для вас діючі літні школи. Аргументуйте вибір.	Творча робота.	10	10
6.	Застосуйте технологію 7 START щодо грантової пропозиції, запропонованої викладачем	Творча робота.	10	10

V. Контроль якості знань студентів

5.1. Форми і методи поточного контролю

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, усне повідомлення, самоконтроль.

Методи письмового контролю: творча робота, тестування, модульний контроль

5.2. Форми і методи підсумкового контролю.

Формою підсумкового контролю є залік.

5.3. Критерії оцінювання знань студентів.

Рейтингова система контролю теоретичних знань протягом вивчення дисципліни (поточний контроль) проводиться на основі розробленої університетської 100-бальної шкали оцінювання досягнень студентів. Підсумковий контроль (залік) проводиться по завершенню вивчення дисципліни. Якщо здобувачі протягом вивчення дисципліни набрали від 60 до 100 балів, то підсумкова кількість балів розраховується автоматично.

Підготовка до підсумкового контролю здійснюється студентами самостійно, відповідно до питань, що подаються викладачем після повного курсу вивчення дисципліни.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сумма балів за всі види діяльності	Оцінка ECTS	За національною шкалою для заліку
90-100	A	зараховано
80-89	B	
70-79	C	
65-69 60-64	D E	
35-59	FX	Не зараховано
0-34	F	

VI. Навчально-методична карта (додаток 1; 2)

VII. Основні та допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу.

Основна:

1. Блага Н. В. Управління проектами: навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 152с .
2. Грантрайтинг: методичні рекомендації для органів публічної влади щодо написання проектних заявок / [О.В. Кулініч, Д.С. Ткачов, С.Є. Ігнат'єв та ін.] ; за ред. О.В. Кулініча. Харків : Регіональний центр міжнародних проектів і програм, 2013. 78 с.
3. Деліні М.М. Концепція управління грантами : навчально-методичний комплекс для магістрів спеціальності 073 «Менеджмент». Вінниця. 88 с.
4. Завидівська О.І. Опорний конспект лекцій з навчальної дисципліни: Управління науковими проектами. Львів, 2021. 117с.
5. Марченко О. В., Сушко Д. О. Методичні рекомендації щодо участі у грантових програмах та конкурсах. Дніпро : ДДУВС, 2018. 68 с.
6. Міжнародні та національні гранти : навчально-методичний комплекс для магістрів спеціальності 073 «Менеджмент» / М.М.Деліні. Київ, 2018. 92 с.
7. Основи грантрайтингу та управління проектами в публічній сфері: методичні рекомендації / за ред. О. В. Кулініча. Харків : Золоті сторінки, 2017. 148 с
8. Теслюк С. А. Т Фандрайзинг та реалізація проектів: конспект лекцій (електронне видання). Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. 102 с.
9. Управління проектами: навчальний посібник до вивчення дисципліни для магістрів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» спеціалізації: «Менеджмент і бізнес-адміністрування», «Менеджмент міжнародних проектів», «Менеджмент інновацій», «Логістика» / уклад.: Л.Є. Довгань, Г.А.Мохонько, І.П. Малик. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. 420 с.
10. Управління проектами і фандрайзинг у сфері освіти: навчально-методичний посібник до курсу / авт.-упоряд. І.В.Єгорова. Івано-Франківськ, 2021. 140 с.
11. Чернявська О. В., Соколова А. М. Фандрайзинг : навч. посіб. (2-е вид., з доопрац. та допов.). Київ : Алерта, 2015. 272 с.

Допоміжна:

12. Бабій О. Я. Посібник з фандрайзингу для бізнес-об'єднань : посібник. Київ : 2017. 168 с.
13. Вища освіта різних країн світу: монографія / за наук. ред. О. І. Шапран. Переяслав : ФОП Домбровська Я. М., 2020. 488 с.
14. Горизонт 2020: як написати конкурентоспроможну проектну заявку? Інформаційні матеріали / С. М. Шукаєв, Л. І. Русіна, О. К. Сулема, І. А. Владимірський, Є. А. Огородник. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. 104 с.

15. Демуз І. О. Фандрайтинг і грантрайтинг як особливий фінансовий механізм міжнародної підтримки наукових проєктів в Україні. *Економічний вісник університету*. 2019. № 43. С. 12-20.
16. Кушнірук Н.А., Лещенко Н.А. Формування управлінської компетентності майбутнього викладача ЗВО з використанням інноваційних освітніх технологій. *Освітньо-науковий простір*. 2023. № 4(1). С. 92-100.
17. Лещенко Н.А. Академічна мобільність в освітньому просторі ЗВО України. *Історико-педагогічні студії: Науковий часопис* / гол. ред. Н.М. Дем'яненко. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2022. Вип. 15-16. С.87-90.
18. Лещенко Н.А. Формування трансверсальних компетентностей у здобувачів вищої освіти: Європейський досвід. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Українська освіта: аксіологія європейського вибору»* для студентів, здобувачів, молодих учених, аспірантів, докторантів, дослідників, викладачів, представників громадянського суспільства. м. Київ, 21–22 жовтня 2021 р. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2021. С. 260-264.
19. Методологічні основи створення інформаційного середовища управління науковими дослідженнями : монографія. / А. О. Білощицький, П. П. Лізунов, О. Ю. Кучанський, Ю. В. Андрашко, О. В. Миронов, С. В. Білощицька. Київ : КНУБА, 2017. 148с.
20. Нагірська К. Грант-менеджмент: просто про складне. Київ, 2022.
21. Найпоширеніші помилки грантрайтингу. Аналізує «Креативна Європа». *Громадський простір*. 2019.
22. Ноздріна Л. В., Ящук В. І., Полотай О. І. Управління проєктами : підручник. Київ : ЦНЛ, 2019. 432 с.
23. Проєктний менеджмент: управління ризиками та змінами в процесах прийняття управлінських рішень : монографія / О. Б. Данченко, В. О. Занора. Черкаси : ПП Чабаненко Ю.А., 2019. 278 с.
24. Фандрейзинг. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування / О.Кобзарев / Асоціація міст України – К., ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 84 с

Інформаційні ресурси:

Відеокурс Грантовий менеджмент від Українського культурного фонду

https://ucf.in.ua/p/management_lectures

«Велика ідея». URL: <https://biggggidea.com/>

ГОРИЗОНТ-2020. URL : <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020>

Грант-менеджмент: просто про складне. <https://www.facebook.com/grant.management.school>

“Platforma”. URL: <http://platfor.ma>.

Інформаційний портал некомерційних організацій України “Громадський простір”. URL:

<http://www.prostir.ua/category/grants/>

Жученя К. Гранти для культурних та креативних організацій: де шукати та як отримати? 2022.

<https://happymonday.ua/yak-otrymaty-grant>

Марковська М. Як зрозуміти донора і отримати кошти на освітній проєкт <https://nus.org.ua/articles/yak-zrozumity-donora-i-otrymaty-koshty-na-proekt/>

Міжнародний портал для некомерційних організацій. URL: <http://www.guidestar.org>

Навігатор для фандрайзера. <https://www.prostir.ua/?library=posibnyk-navihator-dlya-fandrajzera>

Національна академія педагогічних наук України

<https://naps.gov.ua/ua/activities/international/grantmakers/>

Проєктний гайд грантових конкурсів на період війни. Квітень 2022.

https://web.kamihq.com/web/viewer.html?state=%7B%22ids%22%3A%5B%221ccNihJl6M4w4geBB6oCWZ6z3S5pe3x55%22%5D%2C%22action%22%3A%22open%22%2C%22userId%22%3A%22100776627183663005845%22%2C%22resourceKeys%22%3A%7B%7D%7D&kami_user_id=30764471

Проєктний менеджмент в діяльності громадських організацій (Полтава, 2020. ПОБФ «Ініціатива»)

https://initiative.org.ua/wp-content/uploads/2021/03/Posibnyk_Fond-2020_kor.pdf

Програма «Гранти для учасників програм обмінів» 2022 <https://ua.usembassy.gov/wp-content/uploads/sites/151/NOFO-Alumni-grants-program-2022-Ukr.pdf>

Ресурсний центр «Гурт». URL: <http://gurt.org.ua/>

Офіс студентів <https://www.officeforstudents.org.uk/>

Фандрейзинг, або залучення ресурсів для ідей і проєктів <https://www.stepngo.in.ua/fundraising-for-ngos/>

Шитікова С. Методичні рекомендації для представників закладів вищої освіти та інших партнерів проєктів Програми ЄС Еразмус+: Розвиток потенціалу вищої освіти (СВНЕ), щодо особливостей впровадження проєктів в Україні (червень 2021 р. / version June 2021)
https://erasmusplus.org.ua/wp-content/uploads/2015/11/Pamyatka_CBHE_June_2021.pdf
British Council <https://www.britishcouncil.org.ua/study-uk>
Community Research & Development Information Service URL : <http://cordis.europa.eu>
Framework Program HORIZON 2020 URL : <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/>
ESF. European Science Foundation. URL : <http://www.esf.org>
CORDIS - Community Research & Development Information Service URL : <http://cordis.europa.eu>
COST. European Cooperation in the field of Scientific and Technical research. URL : <http://www.cost.esf.org>
EUREKA. European Research Coordination Agency URL : <http://www.eurekanetwork.org>
EUROSTARS. Co-funded by EUREKA member countries and the EU HORIZON-2020. Programme, програма, яка фінансується спільно країнами – членами EUREKA та програмою Євросоюзу URL : www.eurostars-eureka.eu

VIII. Доповнення та зміни, внесені до робочої програми на 20__-20__ н.р.